

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Drobnica je naša prihodnost

PASME OVC

1

Domen Virant

2026

LEADER/CLLD

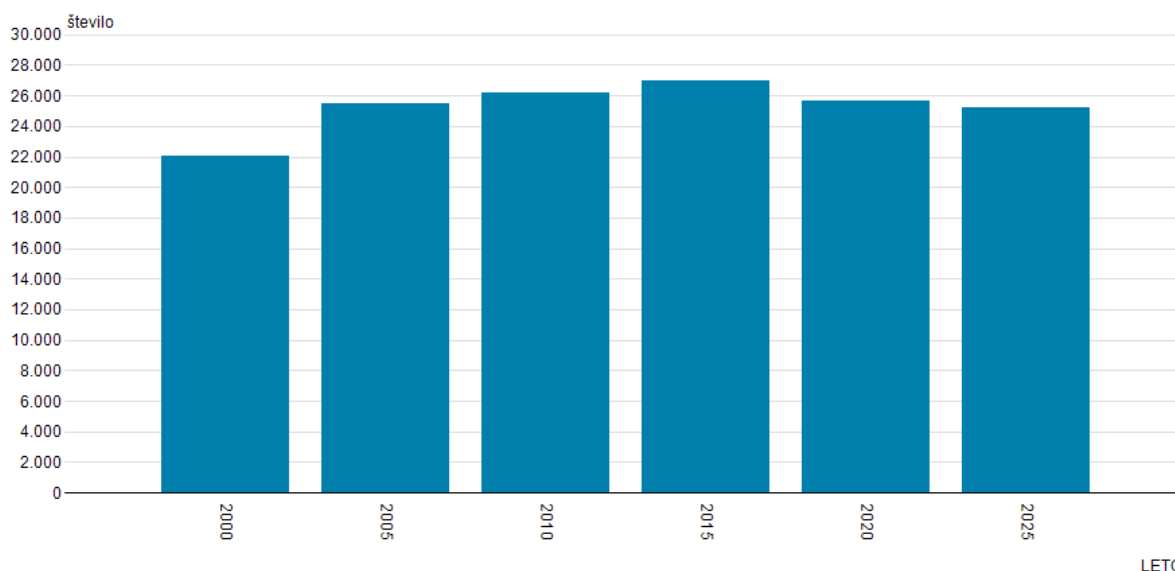
Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Na območju Slovenije se pase in redi kar nekaj različnih pasem drobnice, nekaj več med ovci. Za izbor pasme se odločamo na podlagi tega ali je kmetija usmerjena v prireja mesa ali mleka. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj najpogostejših pasem ovc in koz, ki jih lahko najdemo na slovenskih kmetijah.

V Sloveniji smo imeli na podlagi statističnih podatkov, konec leta 2025 104.965 ovac in 25.300. v statistične podatke so vključene registrirane živali. Ovac je bilo v primerjavi z letom 2024 manj za dobrih 10%, kar lahko v veliki meri pripišemo lanski bolezni modrikastega jezika, ki je povzročila kar nekaj škode in poginov na slovenskih kmetijah. Pri kozah se je število povečalo za približno 0,5%.

Spodnja tabela prikazuje gibanje števila koz v Sloveniji v zadnjih 25 letih.

Število koz po: LETO. SLOVENIJA, 0 Vrsta koz - SKUPAJ.

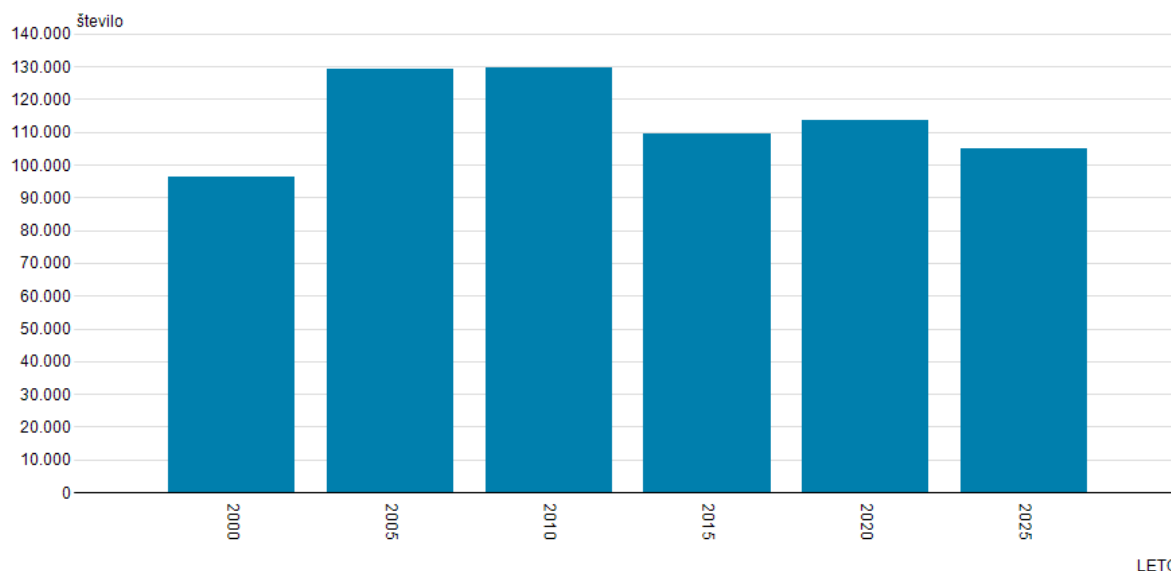
Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Na podlagi statističnih podatkov, lahko vidimo, da je število vseh 25 let približno na enaki ravni. Nekih večjih padcev nimamo, na žalost pa tudi ne rasti.

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Število po: LETO. SLOVENIJA, 0 Vrsta ovc - SKUPAJ.

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

3

Pri ovcah je situacija podobna. Število ovc je z vstopom Slovenije v EU nekoliko zrastle, kar lahko pripišemo deloma tudi ukrepom skupne kmetijske politike, sedaj pa ponovno rahlo upada in upamo lahko, da se upadanje ne bo nadaljevalo.

Te številke so povzete po uradnih dokumentih statističnega urada Slovenije. Pri čemer tudi pri rejcih drobnice kmetije postajajo vse večje in bolj specializirane za posamezno področje. Število kmetij, ki redijo drobnico se zmanjšuje, medtem ko se število živali na posameznih kmetijah povečuje.

S predstavitvijo podatkov sem želim predstaviti predvsem dejstvo, da je nujno potrebno vsaj ohraniti število živali v Sloveniji, saj bo drobnica ključna pri zagotavljanju urejene krajine in odpravljanju zaraščanja. Brez ustreznega števila plemenskih živali le to ne bo mogoče.

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani strokovno vodi in izvaja rejske programe za jezersko solčavske ovce, bovške ovce, oplemenjene jezersko solčavske ovce, istrske pramenke, belokranjske pramenke, oplemenjene bovške ovce, teksel ovce, dorper ovce ter ill de france. Med kozami so vključene drežniška, srnasta, sanska, burksa in anglo nubijska pasma koz.

Pri odločanju za pasmo ovc ali koz je pomembno predvsem ali si želiš svojo rejo in kmetijo usmeriti v prirejo mleka ali mesa. V nadaljevanju je zbranih nekaj najbolj

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

pogostih pasme ovc in koz v Sloveniji za pomoč rejcem pri odločanju katera pasma bi bila primerna za njihovo kmetijo. Opisanih je nekaj osnovnih karakteristik, za več informacij pa si lahko pogledate na spletni strani ZDRDS(<https://www.drobnica.si/pasme/>), kjer so tudi kontakti rejcev, ki so vključeni v rejski program.

MLEČNE PASME OVC

BOVŠKA OVCA

Bovška ovca je slovenska avtohtona pasma ovc. Je srednje težka ovca. Odrasle ženske Živali tehtajo od 40 do 50 kg in odrasli samci od 50 kg do 60 kg. V vihru so odrasle ovce visoke od 55 do 60 cm, odrasli ovni pa od 60 do 65 cm. Je pramenka: groba volna je bela ali Črna, včasih pa tudi temno rjava. Pogosto imajo svetle Živali temno liso in obratno: temne Živali imajo svetle lise. Bovška ovca je izrazito mlečna ovca z lepo oblikovanim vimenom in neizenačenimi seski, nastavljenimi običajno na dnu vimena. Ima drobne kosti, tanko kožo, poševna rebra ter lepo, lahko glavo z ravno nosno kostjo, velike oči, manjša in na stran štrleča ušesa in je brezrožna. Dobre noge z visokimi in trdimi parklji, drobnimi, toda trdnimi kostmi in srednje zaprtim skočnim sklepom bovški ovci omogočajo lahkotno gibanje po strmih, celo prepadnem alpskem svetu in pašo na strmih gorskih pašnikih. Njen značaj je živahen in prijeten. Odlikujejo jo izrazit čredni nagon, pohlevnost in velika vnema za pašo. Bovška ovca jagnji približno ob letu in pol starosti in ima nekaj vet kot eno jagnje na leto. Mlečnost bovške ovce, ki se je v zadnjih letih povečala zaradi boljše oskrbe, prehrane in zdravja, v povprečju znaša okoli 240 kilogramov. Mleko v poprečju vsebuje 6,3 odstotka mlečne maščobe in 5,4 odstotka beljakovin.

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Slika 1 Bovska ovca vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/bovska-pasma-b/>

ISTRSKA PRAMENKA

Istrska pramenka je slovenska avtohtona mlečna pasma ovc, ki je sposobna prehoditi

Slika 2 Istrska pramenka, vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/istrska-pramenka-ip/>

velike razdalje. Ovca popase tudi suho staro pašo, spretno pa med kamenjem išče mlado travo. Je ovca precej velikega okvirja, dolgega, visoko nasajenega trupa ter dolgih, močnih nog. Ozko glavo z nosnim grebenom in štrlečimi ušesi ima nasajeno na dolgem vratu. Ovce so praviloma brez rogov, ovni pa imajo dobro razvite, zavite rogove. Ovce so večinoma s temnimi pikami glavi in trupu. Za pramenke je značilna slabša poraščenost z

volno, saj so po nogah in trebuhu večinoma gole, drugod pa jih pokriva le groba krovna dlaka. Telesna masa ovc znaša 60 do 75 kg. Ovni pa dosežejo do 95 in več kg. Vsi soji pramenke so pozno zreli. Spolno dozori pri starosti 16 do 18 mesecev. Nekdaj so za pleme odbirali le vzdržljive in skromne živali z enim jagnjetom, ki so bile sposobne prehoditi tudi več deset kilometrov na dan. Velikost gnezda je v povprečju

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

1,21 rojenega jagnjeta, ovce pa dajo v laktaciji v povprečju 140 kg mleka s 7,3 % mlečne maščobe in 5.7 % beljakovin. Nekatere ovce dajejo mleko z več kot 8 % maščobe in več kot 6 % beljakovin. Vime je obsežno, dobro pripeto, izenačeno, primerno za strojno in ročno molžo, seski so dolgi 5 cm ali več, debelina seskov je nad 1,8 cm. Ovce so sezonsko plodne.

OPLEMENJENA BOVŠKA OVCA

Oplemenjena bovška pasma je tradicionalna slovenska pasma in je nastala z oplemenjevanjem avtohtone bovške pasme z izredno plodno in mlečno vzhodnofrizijsko pasmo. Vzhodnofrizijska pasma izvira iz Nemčije in je ena najboljših mlečnih pasem na svetu. Za oplemenjevanje bovške pasme je bila izbrana zaradi lastnosti, ki so pomembne za intenzivno prirejo mleka: velika mlečnost, lepa in funkcionalna vimena, zgodnja spolna zrelost jagnjic in velika gnezda. Oplemenjevanje avtohtone pasme je bilo izvedeno z namenom, da bi dobili pasmo, katere ovce bi bile večje in bi omogočale večjo prirejo mleka iz kakovostne osnovne krme. Zato je oplemenjena bovška pasma primerna za reje z pogoji reje - predvsem z boljšo prehrano. Telesna masa odraslih ovc je okrog 75 kg. Živali so brez rogov.

6

Slika 3 oplemenjena bovška ovca, vi: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/oplemenjena-bovska-pasma-vfb/>

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

MESNE PASME

BELOKRANJSKA PRAMENKA

Slika 4 Belokranjska pramenka, vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/belokranjska-pramenka-bp/>

Belokranjska pramenka je slovenska avtohtona pasma ovc. Živali imajo dolgo resasto volno, ki jih dobro zaščiti pred mrazom in dežjem. Prevladujejo živali bele barve z značilnimi Črnimi lisami ali pikami po glavi, še bolj pa po nogah. Živali imajo zelo dolg rep, ki sega skoraj do tal. Ovne krasijo izjemno bogati rogovi, ki so pri starejših ovnih nekajkrat zaviti. Rogate so tudi nekatere ovce, vendar so njihovi rogovi kratki. Ovce tehtajo okrog 50 kg, v boljših pogojih reje tudi do 60 kg. Ovni so težki 65 do 70 kg, v boljših pogojih pa tudi več. Višina vihra je pri ovcah med 65 in 70 cm, pri večjih ovnih tudi do 80 cm. Ovce so sezonsko plodne in jagnjijo spomladi. Gnezda so majhna; običajno ovce skotijo eno jagnje, v dobrih rejah pa dvojčki niso redki. V preteklosti je prevladovalo mnenje, da jagnjice dvojčice niso primerne za nadaljnjo rejo. Rejci tudi niso marali ovc, ki so dajale dvojčke, ker so jih ovce težko vzredile. Takšno ravnanje rejcev je moč povezati s skromnimi krmnimi razmerami — brez dodatkov močne krme in slaba kakovost sena. Jagnjeta dosežejo telesno maso 25 kg pri starosti 3 do 4 mesece, včasih tudi pozneje. Zaradi drobnih kosti imajo jagnjeta dobro klavnost, slovijo pa tudi po pregovorno odlični okusnosti mesa.

JEZERSKO-SOLČAVSKA OVCA

Jezersko-solčavska ovca je slovenska avtohtona pasma ovc. Nastala je s križanjem primitivne domače bele ovce z bergamaško in padovansko ovco. Ima značilen izbočen profil glave, ki ga je dobila po bergamaški ovci in kakovostno volno, ki jo je podedovala po padovanski ovci. Živali so večinoma bele barve, pojavljajo pa se tudi črne, kot jim pravijo rejci, vendar so v resnici temno rjave. V preteklosti je ovca morala imeti »očala« ali »solzo«, to je barvno liso okrog oči in na koncih ušes. Živali so srednje velikosti, imajo velika viseča ušesa ter dolg, z volno poraščen rep, ki sega pod skočni sklep.

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Hrbet je in dolg, noge so čvrste in dolge, tudi sabljaste, kar jim omogoča dobro hojo po strminah gorskih pašnikih. Odrasle ovce so težke okrog 70 kg, ovni pa dosežejo 100 kg. Poprečna velikost gnezda znaša 1,4 do 1,5 jagnjeta. Plodna je vse leto in se mrka kmalu po jagnjitvi, tudi če mladiči še sesajo. Večina ovc se mrka že prvi mesec jagnjitvi. Njena so lahke jagnjitve in pogosti dvojčki. Ovce imajo dobro izražene materinske lastnosti in dobro skrbijo za rojena jagnjeta. Zaradi dobre plodnosti je pasma zelo primerna za gospodarsko križanje z mesnimi pasmami. Jezersko-solčavska ovca velja v Sloveniji za pasmo z najkakovostnejšo volno, čeprav je tudi pri tej pasmi volna precej neizenačene kakovosti s premerom vlaken od 25 do 40 mikronov.

Slika 5 Jezersko-solčavska ovca, vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/jezersko-solcavska-pasma-js/>

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

OPLEMENJENA JEZERSKO-SOLCAVSKA OVCA

Oplemenjena jezersko-solčavska pasma ovc je avtohtona slovenska ovc. Nastala je s križanjem slovenske avtohtone jezersko-solčavske z romanovsko. Njene najbolj dragocene lastnosti so dobra plodnost in celoletna poliestričnost. Ovce imajo dober materinski nagon, zaradi česar je malo poginov jagnet. Telesna masa ovc znaša od 65 do 75 kg, ovnov pa okoli kg. Odrasli ovni dosežejo tudi ved kot 90 kg.

Živali imajo kratka ušesa in krajši rep, katerega dolžina je odvisna deleža romanovske pasme. Nosni profil glave je rahlo izboden ali raven in daje videz plemenitega in živahnega temperamenta. Trup je srednje širok in skladen, so krajše in z volno. Hrbet je dolg in čvrst, ravnih linij. Volna je večinoma bele barve, zaradi deleža romanovske pasme pa so ovce pogoste tudi pisane, rjave in črne. Obraslost z volno je dobra, trebuhu in spodnjem delu nekoliko slabša. Imajo nemastno in srednje valovito volno. Ovce so zelo plodne in zgodaj spolno dozorejo. So celoletno poliestrične in jagnjijo trikrat v obdobju dveh let. Ovce se lahko mrkajo že prvi mesec jagnjitvi. V gnezdu so dva do trije mladiči. V boljših rejah se rojevajo tudi četvorčki in petorčki. Volna je slabše kakovosti, premer vlaken je 30 do 40 mikronov. V runu, posebno okrog vratu in prsnem predelu, je veliko resnice, ki ni zaželeno.

Slika 6 Oplemenjena jezersko solčavska ovca, vir:
<https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/oplemenjena-jezersko-solcavska-pasma-jsr/>

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

TEKSEL

Slika 7 Teksel ovce, vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-ovc/teksel-t/>

Teksel pasma izvira z otoka Texel na Nizozemskem. Nastala je iz domače pasme s križanjem z nekaterimi angleškimi pasmami. Je srednje velika do velika mesna pasma, z motno glavo, ki ni poraščena z volno ima izrazito omišičen hrbet, stegna in plečni del. Ovni dosežejo maso 110 do 150 kg, odrasle ovce pa 75 do 85 kg. Dnevni prirast znaša 300 do 400 g. Pripuščajo stare 7 do 9 mesecev z maso okoli 50 kg. Je sezonsko plodna pasma, tako ovce kot ovni imajo paritveno obdobje od avgusta do januarja. Pasma je primerna za pašno rejo. Obnašanje teksel ovc pa je zelo drugačno od obnašanja ostalih pasem, saj so te živali skoraj povsem brez črednega nagona. Ne pasejo se v skupini, ampak vsaka zase. Živali so robustne in odporne proti boleznim. Zimski mraz dobro prenašajo tudi jagnjeta. Slabost te pasme so težke jagnjitve, pri katerih je pogosto potrebna pomoč. Meso jagnjet teksel pasme je zelo okusno in je med najbolj cenjenimi. Je marmorirano, sočno in nežne teksture ter popolnoma brez značilnega ovčjega vonja. Ovni so zelo primerni za gospodarsko križanje in okusnost mesa prenesejo na potomce v prvi generaciji. Volna je srednje kakovosti. Od ovna dobimo od 4 do 7 kg volne, ovce pa 3,5 do 6 kg.

10

SUFFOLK

Mesna pasma, ki izvira iz Anglije in je plod križanja več mesnih pasem. Danes je najbolj razširjena pasma za prirejo jagnjet v ZDA in Zahodni Evropi. Živali so velikega telesnega okvirja, široke in globoke v sprednjem in zadnjem delu z izrazito omišičenimi ledji, hrbtom, stegni in plečeti ter z motnimi kostmi. Ima značilno črno glavo in noge. Živali obeh spolov so brezrožne.

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Slika 8 Suffolk ovca, vir: <https://www.agroklub.rs/baza-stocarstva/ovcarstvo/suffolk-rasa-34/>

Telesna masa ovnov je med 110 in 160 kg. Uporabni so tudi za gospodarsko križanje z drugimi pasmami ovc. Telesna masa ovc je med 80 in 110 kg. So sezonsko plodne. Imajo dober materinski nagon in dobro mlečnost, zato jagnjeta hitro priraščajo. Volna je kremne barve in srednje kakovosti.

11

ILLE DE FRANCE

Slika 9 Ovce Ille de France.
vir: <https://antropocene.it/en/2023/04/03/ile-de-france-2/>

Pasma je nastala na ozemlju Francije v 19. stoletju s križanjem dishley leicester ovnov z merino de rambouillet ovcami. Razširila se je na severu Francije, sedaj pa je razširjena tudi drugod po svetu. Volna živali je bele barve, prav tako tudi glava in noge. Glava je široka z ravnim nosnim profilom in velikimi strlečimi ušesi. Obrazni del glave in spodnji deli so slabše pokriti z volno. Za živali obeh spolov je značilna brezrožnost. Živali so velikega telesnega okvirja, ovni tehtajo tudi do 150 kg, ovce od 70 do 90 kg. V sprednjem delu so živali široke in globoke. Ile de France je poznana kot terminalna

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

pasma. Pasma redijo v mnogih državah za prirejo kakovostnih jagnjet skozi celo leto, saj so živali obeh spolov spolno aktivne tudi izven sezone. Zaradi dobre vitalnosti jagnjet ob rojstvu in dobrih materinskih lastnosti so zelo majhne izgube zaradi poginov. Rojstna masa jagnjet je povprečno 4 kg. Povprečna masa jagnjet pri starosti 42 dni je od 19 do 22 kg in pri starosti 100 dni od 34 do 41 kg. Zaradi velike hitrosti rasti jagnjet le-ta dosežejo telesno maso za zakol še pred starostjo sto dni. Pasma uporabljajo za gospodarsko križanje z drugimi pasmami. Navajajo odlično klavnost, tudi do 53 %, uradno evidentirana pa je bila celo 66,4 % klavnost. Značilna je tudi majhna zamaščenost klavnih trupov in izrazita omiščenost ledij, hrbta in stegen, zaradi česar dosega večje deleže več vrednih makrokonfekcijskih kosov. V povprečju nastrižejo 4 kg runa ženske živali, z debelino vlakna v povprečju 25 mikronov.

DORPER

Mesna pasma, ki izvira iz južne Afrike in je nastala leta 1930 s križanjem debelorepe mesne perzijske črnoglave ovce in rogatega dorseta, ki je dal ovcam volno in celoletno plodnost. Živali imajo krajšo volno, ki jo čez leto odvržejo. Zelo dobro prenašajo nizke temperature, saj imajo zelo debelo kožo, ki jih ščiti tudi pri visokih temperaturah. Brez vode lahko zdržijo tudi do dva dni. Zobje živali so kotom, kar jim omogoča, da ugriznejo travo pri samem korenu. Imajo dolg prebavni trakt in zato zaužito hrano dobro izkoristijo. Dorper pasma je zelo neizbirčna glede sestave travinja.

12

Slika 10 Dorper ovce.

vir: <https://www.facebook.com/p/Dorper-ovce-Slovenija-100086866016296/>

Ima črno glavo in kratek vrat ter bel dolg, globok in skladen trup. Ima zelo lepo izražene mečne mišice ter hrbtne linije. Odrasli ovni tehtajo med 90 in 140 kg, ovce pa med 60 in 80 kg. So nižjega okvirja kakor naša jezerko-solčavska ovca, imajo krajše in debelejšše noge ter zelo lepe in zdrave parklje. Načeloma so ovce brezrožne, vendar ni izključena možnost manjših krhkih rogov. Ovce so se pri nas zelo dobro prilagodile in so zelo nezahtevne za vzrejo. Primerne so tako za pašno, kot tudi hlevsko rejo. So dobro odporne na zajedavce, vendar jih je kljub temu potrebno

tretirati. Jagenjčki zelo dobro priraščajo. Z osnovno krmo in materinim mlekom

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

priraščajo prvi mesec tudi do 450 g na dan. Priporočljivo je odstavljanje jagnjet pri telesni masi med 35 in 45 kg. Klavnost jagnjet je 55 do 60 %. Ovce v povprečju živijo petnajst let.

KOZE MLEČNE PASME

SLOVENSKA SANSKA KOZA

Slovenska sanska koza je slovenska tradicionalna pasma. Nastala je z oplemenjevanjem domačih koz (domača križana koza in koza) s sansko kozo, ki izvira iz Švice iz doline Saanen. Pasma je primerna tako za hlevsko kot za pašno rejo. Koze slovenske sanske pasme so bele barve s kratko dlako in nežno fino kožo. Koze so izrazito mlečnega tipa, velikega okvirja, telo je dolgo in koščeno z globokim in širokim prsnim delom. Imajo dolge, čvrste in ravne noge ter lepo pripeto in obsežno vime. Seski so enakomerno debeli in srednje dolgi, kar omogoča tako ročno kot strojno molžo. Glava je elegantna, trikotne oblike z vstran in rahlo naprej štrlečimi ušesi. Vrat je dolg, tanek, pri kozlih včasih delno poraščen z grivo. Samci imajo daljšo brado kot samice. Na vratu se pogosto pojavljajo zvončki. Pojavljajo se rogate in brezrožne živali, vendar samcev brez rogov ni priporočljivo odbirati za pleme zaradi pogostega pojava dvospolnikov pri potomstvu. Koze so težke 50 do 70 kg in v višini visoke 70 do 80 cm. Kozli lahko dosežejo tudi preko 100 kg. Pasma je sezonsko plodna. V povprečju je v gnezdu 1,8 rojenega kozliča. V laktaciji dajo 518 kg mleka s 3,2 % maščobe in 3,0 % beljakovin. Od tega je približno 100 kg mleka posesanega, ostalih 418 kg mleka pa pomolzenega.

13

Slika 11 Slovenska sanska koza.

vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-koz/slovenska-sanska-pasma-sa/>

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

SLOVENSKA SRNASTA KOZA

Slika 12 Slovenska srnasta koza.
vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-koz/>

Slovenska srnasta pasma je slovenska tradicionalna pasma. Nastala je z oplemenjevanjem vseh obarvanih koz s kozli ali semenom srnaste pasme, ki izvira iz Nemčije ali Francije. Slovenska srnasta pasma je izrazito mlečna pasma. Primerna je tako za pašno rejo na strmih površinah kot tudi za hlevsko rejo. Srnaste koze imajo kratko in gladko dlako, ki je pri samcih lahko daljša na vratu in hrbtu. Koze slovenske srnaste pasme so sivorjave do rjavordeče, včasih tudi temnorjave barve, s črno progo po hrbtu, črnimi ušesi in črnim vrhom repa. Glava je značilna, plemenita mlečna, kozli imajo tipično samčevo glavo. Vrat prehaja v viher brez grbe, hrbtna linija je ravna, telo pa značilno za 18 mlečni tip Živali s poudarjenim dolgim trikotnim profilom. Pojavljajo se rogati in brezrožne živali, vendar samcev brez rogov ne odbirajo za pleme zaradi dvospolnikov pri potomstvu. Kljub mlečnemu videzu je omišičenost zadovoljiva, kar je pomembno pri pitanju kozličev za zakol. Prsk se prične avgusta in traja do januarja. Koze tehtajo 70 do 80 kg, kozli pa od 80 do 100 kg. Velikost gnezda je 1,6 kozliča. V poprečju dajo v laktaciji približno 480 kg mleka s 3,0 % beljakovin in 3,2 % maščobe. Od tega je približno 100 kg mleka posesanega, ostalih 380 kg mleka pa pomolzenega.

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

MESNE PASME

BURSKA KOZA

Burska pasma je mesna pasma koz. ki izvira iz Južne Afrike, k nam pa je prišla predvsem iz Nemčije in Avstrije in jo uvrščamo med tujerodne pasme. Burska koza je barve z rdeče rjavo glavo. Vzorci obarvanosti dlake so zelo spremenljivi. Telo je enakomerno poraslo z gladko dlako. Pri kozlih so dlake na vratu in pod repom nekoliko daljše. Koža je pigmentirana na delih telesa, ki niso porasli z dlako (na glavi in pod repom). Ušesa so dolga in povešena. Vse čistokrvne živali so rogate. Glava je močna z izbočeno nosno linijo. Vrat je srednje dolg, proti telesu se spušča v ravni liniji. Živali so mišičaste in močne. Prsni koš je širok in dobro razvit. Reberni lok je izrazit. Noge so kratke, omišičene, z dolgimi in globokimi stegni in zadnjimi četrtinami. Vime pri kozah je dobro nameščeno. Seski so enakomerno razviti, ne predolgi. Koze so mirnega temperamenta.

Slika 13 Burske koze.

vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-koz/burska-pasma-bu/>

Kozli tehtajo od 100 do 130 kg, koze 70 do 80 kg. Zaradi kratkih in čokatosti živali izgledajo nizke, a v resnici dosega koze višino vihra od 60 do 70 cm in kozli od 70 do 90 cm.

Mladice dosežejo zrelost okoli enega leta starosti, kozli pa lahko plodijo že mnogo prej. V povprečju je v gnezdu 1,75 rojenega kozliča in 1,9 rojenega

kozliča na kozo na leto. Mladiče pitamo na višjo maso kot pri ostalih pasmah koz pri nas: kozliče 35 do 40 kg, kozice pa 30 do 35 kg.

15

KOMBINIRANE PASME

DREŽNIŠKA KOZA

Drežniška koza je edina slovenska avtohtona pasma koz in se je po namenu reje razvila v dva tipa: mlečnega in mesnega. Na območju Bovca, kjer izdelujejo bovški sir, odbirajo mlečni tip živali. Na območju Drežnice, kjer imajo rejci koze v planini zgodnje pomladi do začetka zime, odbirajo mesni tip. Drežniške koze tehtajo od 45 do kg, kozli so 20 do 30 kg težji. Hrbet imajo dolg in raven, v križu in prsnem delu pa so živali širše. Drežniške koze so različnih barvnih vzorcev. Nekateri živali so stegnih in grebenu

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

hrbta porasle z daljšo dlako. Za samce in nekatere samice je značilna močno razvita brada. Na vratu se pogosto pojavljajo zvončki. Glavo imajo živali robustnejšo, nekoliko širšo v čelnem in nosnem delu, ušesa pa imajo kratka. Kozli imajo pogosto dobro razvit top na delu in so praviloma rogati, pri kozah se rogatost pojavlja pri treh četrтинah. Živali imajo srednje visoke do visoke noge z motnimi in čvrstimi kostmi. Parklji so odlično prilagojeni pašnim razmeram. Koze drežniške pasme so živahnega, skoraj divjega

temperamenta. Povprečna mlečnost drežniških koz v mlečnem tipu je okrog 335 kg mleka v laktaciji s 3,6% beljakovin in 4,4 % maščob. Od tega je približno 100 kg mleka posesanega, ostalih 235 kg mleka je pomolzenega.

Slika 14 Drežniške koze.

vir: <https://www.drobnica.si/pasme/pasme-koz/drezniska-pasma-dr/>

16

ANGLO-NUBIJSKA PASMA

Anglo-nubijska pasma koz je nastala v devetnajstem stoletju v Veliki Britaniji. Križali so domače britanske koze in mešano populacijo koz z velikimi povešenimi uhlji, uvoženimi iz Indije, Bližnjega vzhoda in Severne Afrike. Krasijo jo dolgi, viseči uhlji, nosna kost pa je izrazito izbočena. Je ena najtežjih in najvišjih pasem koz, saj samci tehtajo do 140 kg, samice pa do 110 kg. Samice so v povprečju visoke 81 cm, samci 94 cm. Veliki in mogočni samci imajo daljšo in ostrejšo dlako kot samice. Ovnasta

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

izbočenost moške glave je pogosto zelo izrazita.

vir: 1 <https://anglonubian-slo.eu/o-pasmi/>
Slika 15 Kozel anglonubijske pasme –
izrazita izbočenost glave.

17

Barvne kombinacije so zelo raznolike. Dovoljene so vse barve in različni barvni vzorci. Pasma spada med mlečne kombinirane pasme, saj mladiči ob dobri prehrani in ustreznih pogojih hitro priraščajo. Pogosta so gnezda z dvojčki, trojčki ali celo četverčki. Živali končno velikost dosežejo pri treh letih. Prireja mleka ni tako visoka kot pri nekaterih švicarskih pasmah koz, vendar njihovo mleko vsebuje več suhe snovi. Molznice v povprečju dajejo okoli 4 kg mleka s povprečno vsebnostjo maščobe in beljakovin 4,8%. Najvišja zabeležena dnevna količina namolzenega mleka je 8,25 kg, najvišja potrjena letna prireja mleka pa je več kot 2500 kg. Vimena so okrogla in dobro pripeta z lepo oblikovanimi seski. Pozimi potrebujejo dobro zavetje predvsem zaradi ozeblin na uhljih. Kljub kratki dlaki razvijejo poddlako, zato jim suh mraz brez prepiha ne škodi. Pasma je prav gotovo posebna, vendar za dobre rezultate potrebuje odlične pogoje.

LEADER/CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Viri:

1. <https://www.drobnica.si/>
2. Rejci in rejke ovc in koz.
3. Ženko, M. Reja ovc in koz, 2018, Založba Kmečki glas.